

N:o 52.

Af herr O. Persson i Killebäckstorp, om ändrad lydelse af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Genom lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 26 september 1884 har med ändring af 26 kap. 4 § byggningsbalken och särskilda författningar stadgats, att i kostnaden för uppförande och underhåll af sådan byggnad skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal. Om tingsbyggningen gälde förut, att hvar härad skulle efter gårdatalen bygga.

Under flera riksdagar från och med ständsriksdagarnes tid har fråga förevarit om en jemnare fördelning än som i 1734 års lag stadgades af denna byggnadsskyldighet. Vid riksdagarna 1876, 1877 och 1878 framlade lagutskottet förslag till författning, enligt hvilken alla de, som inom tingslaget erlade kommunalutskylder, skulle i kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse deltaga efter den grund, som för utgörande af dessa skyldigheter funnes stadgad, hvilka förslag afslogos af Första Kammaren och förty förföllo, hvaremot de af Andra Kammaren utan votering biföllos.

Samma var förhållandet med de förslag, som i enahanda syfte framkommo vid riksdagarna 1879 och 1880, men de vid 1881 års riksdag

väckta förslag i ämnet blefvo af Riksdagen afstyrkta på den grund, att frågan då låg under utredning af skatteregleringskomitén. Denna komité förklarade i sitt utlåtande den 13 september 1882, att man sedan länge kommit till insigt derom, att mantalet icke vidare vore en tillförlitlig gradmätare på olika fastigheters skatteförmåga, hvilken insigt föranledt dess afskaffande såsom grundval för kyrkobyggnadsskyldigheten; och föreslog komitén på anförda skäl, att kostnaderna för de i 26 kap. 1, 2 och 4 §§ byggningsbalken omförmälda byggnader skulle utgå efter samma grund, som komitén föreslagit för utgörande af kommunalutskylder; men efter frågans föredragning i statsrådet fann Kongl. Maj:t någon åtgärd för ändring af nämnda lagrum icke böra vidtagas.

Vid 1884 års riksdag väcktes inom Andra Kammaren tre särskilda motioner om antagandet för utgörande af ifrågavarande besvär af den grund, som för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet funnes stadgad. Till stöd härför anfördes, att stadgandet i 1734 års lag om deltagandet i kostnaden för byggande af tingshus och häradshäkte vore föråldradt och kunde icke anses tillämpligt på landets närvarande förhållanden, att sedan tiden för stiftandet af nämnda lag många andra näringar än jordbruket uppstått, för hvilkas egare och innehafvare lag och rätt vore lika nödvändiga och af hvilka domstolarna lika mycket anlidades och besvärades som af jordbrukarne, samt att billighet och rättvisa fordrade, att förändring i samma riktning, som beslutats beträffande fördelning af kostnaderna för byggande af andra gemensamma byggnader, såsom skolhus m. m., skedde för kostnaden att bygga och underhålla tingshus och häradshäkte.

Lagutskottet åberopade i sitt öfver motionerna afgifna utlåtande de för utskottets förslag vid 1879 och 1880 års riksdagar anförda skäl, dervid utskottet, under erinran att utskottet förut flera gånger föreslagit att lägga skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradshäkte på alla dem, som inom tingslaget erlade kommunalutskylder, att utgöras efter samma grund, som för erläggande af dessa utskylder funnes stadgad, men att detta icke vunnit Första Kammarens bifall, ansåg sådant förslag hafva ringa utsigt att blifva Riksdagens beslut. Derför borde man, för att komma till ett resultat, låta detta onus hufvudsakligen hvila å fastighet, men derjämte låta äfven dem, som skattade för andra beskattningsföremål, i viss mindre proportion deltaga i besväret. Utskottet afgaf derefter det förslag, som sedermera den 26 september 1884 blef lag.

Af hvad i utskottet i detta ärende förekommit framgår, att utskottet vid framställningen af förslaget, att de, som erlade kommunalutskylder för andra beskattningsföremål än fastighet, skulle deltaga i byggnadsskyldigheten efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal, afsett, att detta endast skulle vara ett öfvergångsstadgande för att slutligen komma till målet i lika deltagande efter fyrktal för alla skattdragande. Då lagskipningen är en allmän angelägenhet, och då bruksidkare, fabrikanter, handlande och handverkare m. fl. i lika mån som jordbrukaren hafva intresse af rättskipningens behöriga handhavande samt, såsom förhållandena numera utvecklat sig, lika mycket eller ännu mera än jordbrukaren besvära domstolarna, synes sådan fördelning vara billig och rättvis; hvadan skyldigheten till deltagande uti ifrågavarande besvär torde böra bestämmas efter hvars och ens skatteförmåga, angifven genom det honom påförda fyrktal.

På grund af hvad jag nu anført, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen må för sin del besluta, att lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 26 september 1884 erhåller följande förändrade lydelse:

Med ändring af hvad 26 kap. 4 § byggningsbalken och särskilda författningar stadga angående skyldighet att deltaga i byggandet af tingshus och häradsfängelse förordnas härigenom, att i kostnaden för uppförande och underhåll af sådan byggnad skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga efter fyrktal.

Stockholm den 25 januari 1897.

Olof Persson
i Killebäckstorp.